UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Feria. iiii. post q[ua]rta[m] d[omi]nica[m] Adue[n]tus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

Visual Library

videre deū ꝓpter amorē ſue bonitatis: tn̄q̄
vehementer appetūt videre ꝓpter deſide-
riū ꝓprie delectatiōis: eo ꝙ firmiter crede-
re cōpellunt ex illa viſione maximā dele-
ctationē in vidente cauſari. Carentia igit
illius viſionis apprehenſa vt ꝑuenīes ex
actuali malicia ꝓprie volūtatꝭ ē maxima pe-
na damnatoꝝ. In paruulis aūt cum ſolo
originali deſcēdentibus mitior eſt hec pe-
na damni: nec ex hmōi ꝑuatiōe eſt in eis
huiuſmodi triſticia quia non eſt in eis ex
actuali malicia ꝓprie voluntatis. Hec ex
rich. Sūmū ergo beatoꝝ gaudiū eſt vide-
re deū Sūma reproboꝝ triſticia eſt illa vi-
ſiōe ꝑuari. Exemplū legit ꝙ magr̄ iorda-
nus q̄ fuit prior gn̄alis ordinis predicato-
rū per quādā villā tranſiens rogatus eſt
viſitare quandā obſeſſam: q̄ accedente de-
mon eū litteraliter ſalutauit cū tn̄ mulier
nūq̄ litteras didiciſſet. Interrogauit er-
go eum magiſter Ior. di. Quare affligis
hanc mulierē. Cui demon. Ad hoc ꝯpel-
lor a creatore meo. Ad quē Ior. Dic mi-
hi vbi velles eſſe ſi tibi daret optio. Cui
demon. Cū tātus ſis clericus miror ꝙ tā
ſimpliciter interrogaſti. Et adiecit. Et tu
dic mihi vbi velles eſſe ſi optio tibi dare-
tur. Cui ior. Vellem eſſe in celo. Ad quē
demon. Sic vellem ⁊ ego. Cui ior. Et q̄-
re velles ibi eſſe. Et demon. vt viderē il-
lam clarā faciē creatoris. Quod audiens
ior. q̄ſi extra ſe raptus corruit ⁊ fleuit. Tā-
dem ad ſe reuerſus interrogauit dicens.
Dic mihi quid velles ſuſtinere vt poſſes
illā faciē videre. Rn̄dit. oēs penas q̄s ſuſ-
tinuerūt oēs ſocij mei a die qua eiecti ſūt
de celo ⁊ ſuſtinebūt vſq̄ in diē iudicij. Ad
quē ior. Credo te eſſe vnū de melioribus
demonibꝰ. Cui demon. Vnꝰ fui de ſera-
phin. Cui ior. Dic mihi aliq̄d d̄ claritate
vultꝰ di. Ad quē dmō. Nō ſufficio tibi ali-
q̄d de hoc dicere cū etiā angeli eū intuen-
tes ad hoc nō ſufficerēt. Dicā tn̄ ꝑ aliquā
ſimilitudinē. Si oēs flores p̄teriti ⁊ futu-
ri oim arboꝝ ⁊ oiꝫ ḡminū viriditas ⁊ ois co-
lor: ⁊ pulchritudo oim lapidū ⁊ metalloꝝ
⁊ ſplendor ſolis: lune ⁊ ſtellaꝝ: ⁊ ois clari-
tas oim luminū q̄ vnq̄ ab initio ſplēdue-
rūt ſil' lucerēt: ois illa claritas reſpectu dīne
claritatis: non eſt aliud q̄ tenebroſa nox
reſpectu clariſſimi ſolis. Tunc ior. ait. O
miſer eſt hō qui a deo ſe auertit ⁊ tā in-
effabile gaudiū nō q̄rit. Patꝫ ḡ q̄ gra-
ue eſt damnū a dei viſiōe ꝑuari. Vn̄ chry-
ſo. Due q̄dē ſunt pene: ignis gehēne ⁊ ca-
ſus glie. Nouimꝰ aūt ꝙ multi gehennaꝫ
abhorrēt: ego aūt caſum glie multo ama-
riorē gehenna eſſe dico.

Pro tertio. Audiſtis. ⁊c. Multū ca-
uere debetis ne ꝓpter culpā veſtram
tale damnū incurratis. Dicit q̄ppe regu-
la iuris. Damnū quod q̄s ſua culpa ſen-
tit: h̄ ſibi nō alteri imputari debet. ff. de
re. iu. l. q̄d q̄s. Nō imputetis ergo damnū
illud priuatiōis glie diuine ſeueritati aut
diuine p̄ſcientie: ſed culpe ꝓprie qm̄ diuina
p̄ſcientia nulli eſt cauſa labendi. xxiij. q.
iiij. Nabuchod. Attendite. Credo multū
caueretis ꝑpetrare caſum ꝓpter quē pri-
uandi eſſetis terrena hereditate p̄ſertim
nobili ⁊ pingui ac etiā bonis oibus ⁊ oi-
bus charis veſtris ⁊ amicis. Expōe ⁊c. Vi-
dete ergo Ceſt a tout perdre. Tūc ſic di.
Ber. in meditatōibꝰ dici poterit de repro-
bis. Quid iſtis profuit inanis gla: breuis
leticia mūdi potētia: carnis voluptas: fal-
ſe diuitie: magna familia: vbi riſus vbi io-
cus vbi iactantia vbi arrogantia:

Feria. iiij. poſt q̄rtā dn̄icam. Aduētus

Abiciamus

opa tenebraꝝ ⁊c. Prothe-
ma vt in alio aduentuali.

Pro p̄mo. An chr̄s aſſumpſerit oēs
defectus nr̄os p̄ter peccatum. Q' ſic
di. Bern̄. Deſcendit q̄ntū potuit deſcen-
dere. Cōtra. Nō aſſumpſit defectꝰ mē-
broꝝ aut ſenſuū exterioꝝ aut egritudinū.
Rn̄det rich. in. iij. diſ. xv. Defectuū natu-
re hūane quidā ſunt culpabiles ⁊ q̄dā pe-
nales. Culpabiles aūt aſſumere non po-
tuit ꝓpter ſūmam rectitudinē q̄ eſt in eo
Penales autē quidā ſunt ex peccato ꝑſo-
ne in qua ſunt ꝯſequētes: quidā autem ad
peccatū diſponētes: ⁊ quidā ꝑfectiōi gra-
tie repugnātes: ⁊ iſtos ſumere nō debuit:
q̄ nec ipſum decebat: nec ad opus noſtre
redemptiōis expediebat. Vn̄ nō aſſum-
pſit difficultatē ad bonū ⁊ pronitatem ad
malū: nec ignorantie viciū. Alij aūt ſunt

defectus pure penales. Et iſtoꝝ quidam ſūt perſonales: ꝛ iſtos dei filius nō aſſumpſit: ſicut ſūt paralyſis: lepra: freneſis ꝛ ſic de alijs defectib⁹ q̄ reſpiciunt aliq̄s pſonas ſpēaliter. Alij vero ſūt totā naturam cōſequētes: ꝛ iſtos filius dei cū natura humana aſſumpſit. Venerat ei chr̄s cōiter redimere naturā hūanā ſine pſonarū diſtinctiōe. iō defectus naturales nō pſonales aſſumpſit. hec rich. Cū aūt di. Bern̄. ꝙ deſcendit q̄ntū potuit. Rn̄det bonauē. ꝙ hūiliatio ỽtuoſa eſt ex diſcretiōe rationis. Et qꝛ de aliquib⁹ defectibꝫ non erat rōnale vt chr̄s per illoꝝ aſſumptionē hūiliaret ſe: qꝛ ſe potius ex illa hūiliatiōe inutilē q̄ȝ vtilē reddidiſſet: ſicut ſi fuiſſet cecus gibboſus ꝛ hmōi. Iō tales defectus nullo modo debuit aſſumere: ſꝫ illos tātū q̄ reſpiciūt naturā hūanā ꝛ pbent viā ad iuſticiā nō ad culpā Hec bon̄. Pro fūdamēto. Certū eſt ꝙ in chr̄o nihil fuit inordinatū. Cū eñ ſcdm phm. j. metha. deus ſit maxime ſapiens. Et ibidē. ſapientis eſt omnia bn̄ ordinare: ꝛ nō ab alijs ordinari: certū eſt ergo ꝙ pctm̄ nō aſſumpſit. Vnō galfredus in poetria noua. Nobis venit: a carnis ſed labe notari nō potuit. Sed q̄ritur An aſſumpſit oēs ꝛc. Dic rn̄. vtſu pra. Ex qua cōclude cōtēplationē admirande hūiliatiōis in chr̄o qui ſe nobis tā hūiliter cōformauit Audi ergo ſuperbe. Audi. Bern̄. di. Intolerabilis impudētie res eſt vt vbi ſe exinaniuit maieſtas inflet̄ vermicul⁹ vilis ꝛ intumeſcat. Audite elati: inobedientes: cōtentioſi anio inflati. Reuera chr̄s docuit ꝙ quicūq̄ꝫ voluerit cū eo exaltari: diſcat ꝛ cū eo hūiliari. Vñ Luc. xviij. Qui ſe humiliat exaltabit̄. Figura. j. Reg. ix. ꝛ. x. Saul cū hūilis eēt q̄rens aſinas patris: in regnū eſt exaltatus Cū autē ſupbiuit a regno eſt eiectus cum poteſtate ſua. vide. j. Reg. xv. ꝛ xvj. Saul petitio vel expetitus interp̄tatur. Expone ꝙ qm̄ hūiliter petēs dei grām expetit̄ a deo ꝛ exaltat̄ in regnū celeſte. Luc. xij. Nolite timere pu. grex. qꝛ cōpla. p. v. da. vobis regnū.

PRo ſcdo In p̄cedenti ꝛc. Nūc de ſecūda que eſt executio miſerabilis afflictōis in ſuppliciū et̄nū: vbi nota ꝙ triplex eſt afflictio grauiſſima.

Prima eſt afflictio horribilis in carcerationis. In.

Scd̄a eſt afflictio intolerabilis cruciationis. Supplicū.

Tertia eſt afflictio interminabilis durationis. Eternū.

Prima ꝛc. Ibunt eñ in terrā tenebroſam ꝛ opertā mortis caligine vbi vm. ꝛ n. ordo ꝛc. vt dr̄ Iob. x. Vñ Matth. xxv. Seruū inutilē p̄jcite in tenebras exteriores. O q̄ntus horror cū illū tenebroſum carcerē intrabūt nūq̄ꝫ inde egreſſuri nūq̄ꝫ lumen viſuri. p̄s. Erubeſcāt impij ꝛ deducant̄ in infernū. Scd̄a eſt afflictio intolerabilis cruciatiōis qꝛ ibūt in ſuppliciū. id eſt in ignē. p̄s. Pones eos vt cli. ig. in t. v. t. d. in i. ſ. ɔt. e. ꝛ d. e. ignis. Idē. Ignis ſulphur ꝛ ſpūs pcellarū pars calicis eoꝝ. Et apoc. xxj. Timidis ꝛ incredulis ꝛ execratis ꝛ homicidis ꝛ pctōribus ꝛ veneficis ꝛ idolatris ꝛ oibus mēdacibus pars illoꝝ erit in ſtagno ardenti igne ꝛ ſulphure qd̄ eſt mors ſcd̄a. Et ezech. xxij. Congregabo vos in medio fornacis ſuccendā vos in igne furoris mei. Sic ergo plataſnia ɔtra malos vehemētiſſim⁹ ignis flatus impios iuoluentis eos pariter in infernū demerget. Sic itaq̄ꝫ diabol⁹ cū toto corpore ſuo ꝛ innumerabili multitudine reproboꝝ ſubito p̄cipitabitur in infernū. Sicut ait Grego. in moral̄. exponens illud. Iob. xlj. Videntibꝫ cūctis p̄cipitabit̄. Tertia eſt afflictio interminabilis durationis. Ibunt eñ in ſuppliciū eternū. Eſa. xxxiij. Quis poterit habitare de vobis cū igne deuorante: quis habitabit de vobis cū ardoribus ſempiternis. Grego. in moral̄. Horrendus tūc erit miſeris dolor cū formidine: flāma cum obſcuritate: mors ſine morte: finis ſine fine: defect⁹ ſine defectu: qꝛ ꝛ ibi mors ſemp viuit: ꝛ finis ſemper incipit: ꝛ defectus deficere neſcit. Non venit ad metas mortis miſerabilis etas. Neſcit finiri ſempq̄ꝫ videtur oriri. Semper vexando: ſemperq̄ꝫ gemitus renouando. O q̄ꝫ lugubris cōſideratio. Heu heu quid tunc dicturi ſunt rep̄bi: certe illud Sap̄. v. Nos inſenſati errauimus a via veritatꝫ. O q̄nta hois demētia: pro diuitijs delicijs ꝛ honorib⁹ tranſitorijs ꝑpetua corporis ꝛ anime tormen

ta ſubire. Vñ chryſo. de reparatiõe lapſi
di. Dic q̃nta tempora luxurie que delicia-
rũ ſpacia vis cõparari penis ſempiternis.
Centũ ſi placet demꝰ ãnos delicijs adde
alios: adde ⁊ decies cẽtũ q̃d erit ex his ad
eternitatẽ cõparatio. Nõne omne tp̃s vite
huius qua delicijs frui videmur quaſi no
ctis vnius ſomniũ eternas eligit ſubire pe
nas? Quid dicemus ad repoſitas penas?
Quid dicemꝰ ad hoc ꝙ delicie velut vm-
bra pretereũt ⁊ velociter fugiunt: pene au
tem eternaliter manent? Etiamſi equale
tp̃s et idem ſpaciũ delicijs eſſet poſitũ et
penis: eſſꝫ aliquis ita ſtultus ⁊ demens vt
eligeret pro vna die deliciaꝝ vnã diẽ ſub-
ire penaꝝ. cũ ſoleat dolor vnius hore ⁊ q̃-
libet corporis cruciatus in obliuionẽ mit
tere omne tp̃s in voluptate trãſactũ. Hec
chryſo. Quid ergo dicendũ de illa inter-
minabili pena. O horrendũ nũꝙ̃ finẽ ha
bituꝝ corporis ⁊ anie tam durũ ſuppliciũ:
non poteſt verbis exprimi nec intellectu
apprehendi: hec pene eternitas. nec vlla
imaginatio eam attingit. Poſito enim ꝙ
ſit lapis de arena minutiſſima cõpactus
tante q̃ntitatis ſicut infra cõcauitatẽ vlti
me ſphere ↄtineri poſſet: ⁊ pꝰ milleſies mil
le ãnos arenula vna de illo tolleretur. Et
deinde poſt milleſies mille ãnos alia are
nula: ⁊ ſic cõſequenter donec totꝰ in nihilũ
redigeretur: nũquid ↄſumpto lapide iſta
penaꝝ eternitas erit? Certe dico ꝙ vix erit
inchoata. Nam finiti ⁊ infiniti nulla eſt ꝓ
portio: vt hr̃. viij. Phyſicoꝝ. Si certe pre
ſcirent dãnati ꝙ illo lapide cõſumpto: a
penis liberarent: mirabiliter ſub illa redẽ
ptõis die gauderent: q̃uis poſt incõpre-
henſibiles ãnos tardiſſime eſſet aduentu
ra. Dic chariſſime: intelligis veritatẽ de
eterno ſupplicio? quid ſentis de lapide ſu-
perius deſcripto? Cogita varias terrarũ
prouincias; imaginare regiones ſingulas
perpende fluuios et mare: mundũ mente
cerne ⁊ totũ perambula: aſcende vſq; ad
celũ: aerem tranſuola: deſcẽde in abyſſuꝫ
⁊ profunditatẽ conſidera: et pone in corde
tuo lapidem ex minutiſſimis arenis / totũ
iſtum ambitũ replentẽ: huius lapidis ꝓpẽ
de q̃ntitatẽ: qua corde cõcepta / dic amice
quid ſentis de lapide: imo quid ſentis de
perpetuis ⁊ infinitis reproboꝝ penis: pu
to reſpondebis: vere neſcio loqui. Audi-
ui et turbatus ſum: veritatẽ video vnde
mirari nõ ſufficio. Pone ergo lapidẽ illuꝫ
tanq̃ ſignaculũ ſup cor tuũ ad illud emol
liendum ⁊ timoroſum reddendũ ⁊ dein-
de amori ſui creatoris inclinandum. Etſi
diuinꝰ amor te non reuocat a malis: ſaltẽ
huiuſmodi ſpeculũ pene infernalis aliq̃n
do te cohibeat a peccatis. Exemplũ de
fulcone marcilienſi quẽ talis cõſideratio
conuertit: ⁊ poſtea factus eſt vir eximie
ſanctitatis et epiſcopꝰ tholoſanꝰ. Ille enĩ
narrat de ſeipſo di. Cũ eſſem ioculator ⁊
mundi vanitatibus deditus: cepi ſemel
cogitare de eternitate pene infernalis di
cens in corde meo. O fulco. Si tibi pro-
poneretur ſemper iacere in lecto molli et
delicato ita ꝙ inde nulla occaſione recede
res: non poſſes hoc ſuſtinere: quomõ er-
go ſuſtinere poterꝭ iacere in illa pena eter
na ⁊ intolerabili carceris ſi te cõtigat illuc
demergi. Hac ergo occaſione reliqui oĩa
et factus ſum monachus. Exemplo ergo
eius talia cogitate. quoniã ſicut habetur.
Prouerbioꝝ. xxj. Mortuo homine impio
nulla erit vltra ſpes. Intelligite hec qui
obliuiſcimini deũ ⁊ ad peccata curritꝭ ne
aliquando vos infernus accipiat ⁊ non ſit
qui eripiat.

PRo tertio. Audiſtis ⁊c̃. Cauete er-
go ne modo diabolũ ſocietis in cul-
pa: quia ſi ſic: ſociabimini in pena. Nam vt
habetur extra de ſer. nõ or. et eo. ma. c. q̃n
te p̄ſumptionis. Participes in crimie dñt
eẽ ꝑticipes i pena. Et ius ciuile. ff. p ſocio
l. p duob. §. j. dr. Qui ſibi malũ ſociũ eligit
de ſe ↄq̃ri debet ⁊ non de alio ⁊ ſibiipſi im
putare. Audite. Si quis eſſet proditor ⁊
inimicus regis adeo vt quicunq; eum co
mitatur: regis indignationẽ incurrit: pro-
pter quod irreuocabiliter diffiniuit rex: q̃
cunq; talẽ ſociabit ſimul cũ eo crudeli mor
te morietur. Puto nõ libenter eum ſocia-
retis: aut ſi forte ſociaſtis relinqueretꝭ eũ
Expone notando q̃d dr̃ Bern. de repro
bis in meditationibꝰ. Ibunt cũ demoni-
bus in ignẽ eternũ. ibiq; erunt ſine fine in
luctu: in gemitu: procul quippe a beata pa
radiſi patria exulati cruciabunt in gehen
na perpetua nũq̃ lucem viſuri: nũq̃ refri-
gerium adepturi.